

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

С.В. Цюцюра, Є.В. Бородавка

СПЕЦКУРС ЗА НАУКОВОЮ СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

Конспект лекцій

Київ, 2020

Лекція 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КУРСУ "ОСНОВИ ПАТЕНТОЗНАВСТВА ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО"

План

1. Зміст курсу «Основи патентознавства та авторське право».
2. Етапи формування патентної системи у світі.
3. Основні терміни і поняття патентної інформації.

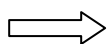
Література [1, 2, 3, 4, 6]

Міні-лексикон: патент, патентознавство, предмет і завдання курсу, привілей, Паризька конвенція з охорони промислової власності, Держпатент, науково-дослідницький центр, патентна бібліотека, інтелектуальна творчість (духовна, науково-технічна), інтелектуальна власність, види інтелектуальної власності, промислова власність.

1. Зміст курсу «Основи патентознавства та авторське право»

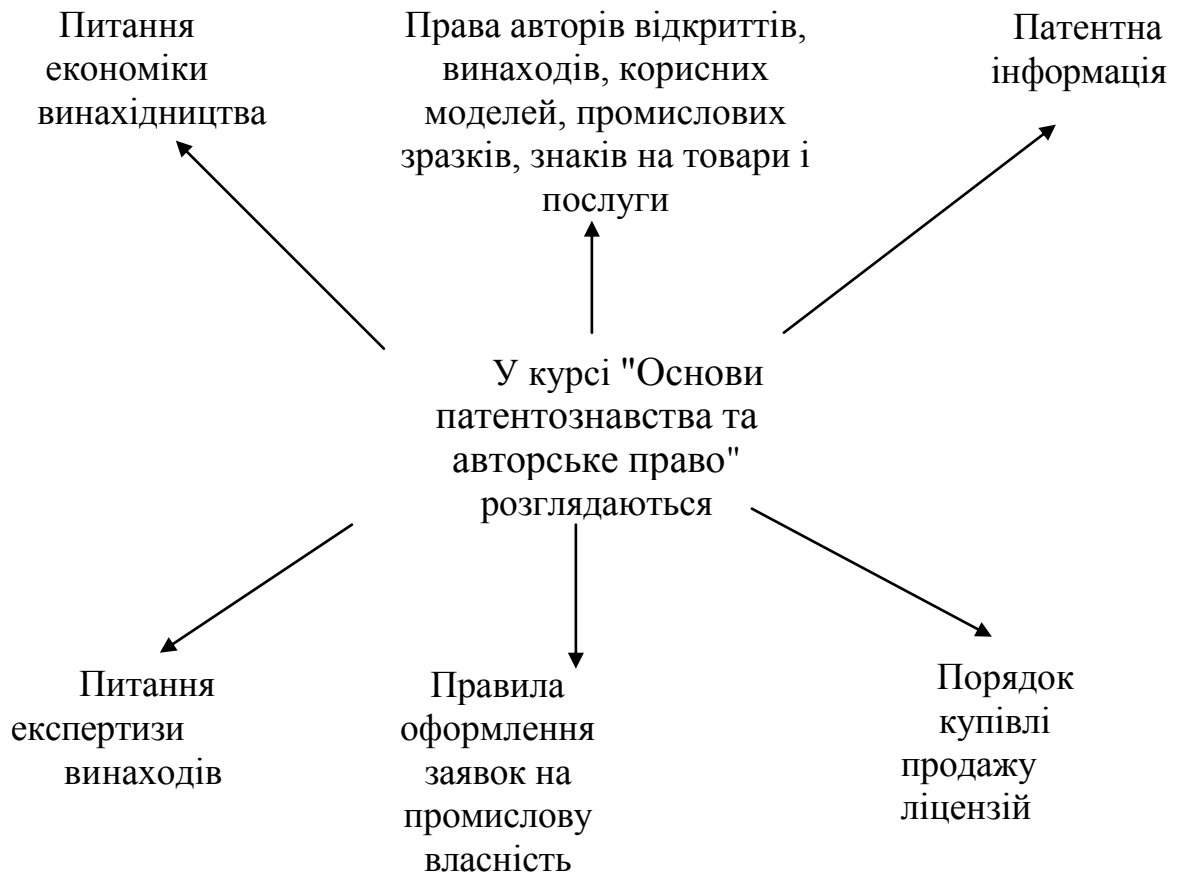
Патент (від грецького слова *patentis*) – свідоцтво, грамота.

Предмет
курсу
"Основи
патентознавства та
авторське право"

вивчення комплексу
теоретичних і практичних
знань у галузі:

- винахідницького права
- охорони винаходів
- охорони промислових зразків
- охорони корисних моделей
- охорони знаків для товарів і послуг

2. Етапи формування патентної системи у світі

Привілей:

* видавалася за часів
феодалізму монархом
(як милість)

*незаконодавчий акт

Патент:

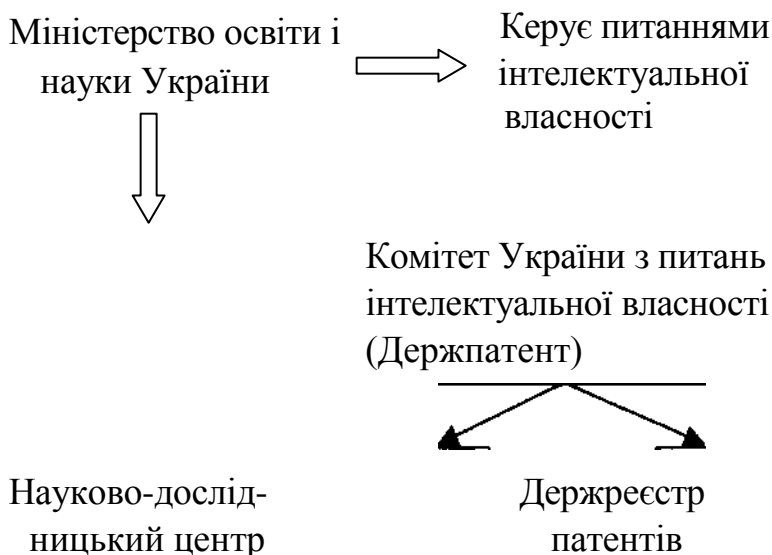
*видається на основі
закону

*законодавчий акт

Розвиток патентної системи (законодавства)

Дата	Подія
1623 р.	"Статус про монополії" – перший патентний закон (Англія).
1791 р.	Видано подібний закон у Франції.
1870 р.	Прийнято патентний закон у Росії (до того часу діяв маніфест "Про привілеї на різні винаходи і відкриття в ремеслах і художній творчості")
29.03.1883 р.	Паризька конвенція з охорони промислової власності, яка дозволила закласти фундамент існуючої патентної системи => підписано угоду на багатосторонньому рівні стосовно охорони промислової власності.
1952 р.	Завершилося формування патентного права у США.
1965р.	Вступ СРСР до Паризької конвенції. Членами цієї організації нині є понад 100 країн (у тому числі Україна)

Структура патентних органів України

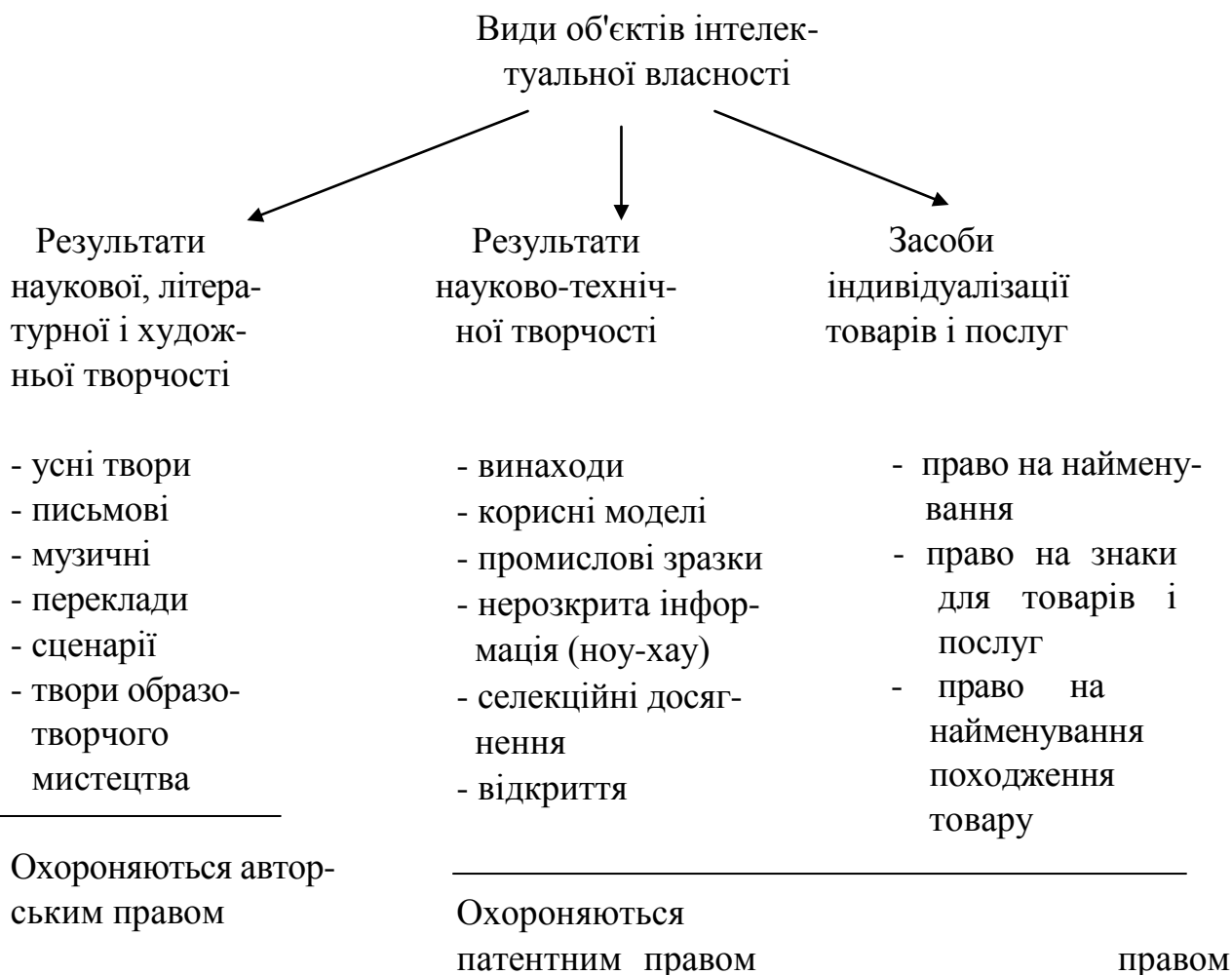
3. Основні терміни і поняття патентної інформації

Інтелектуальна творчість =>

Цілеспрямована пошукова діяльність людини, результатом якої є щось якісно нове, яке вирізняється неповторністю, оригінальністю і суспільно-історичною унікальністю

Результатом інтелектуальної творчості є інтелектуальна власність

Патент – це техніко-правовий документ, який засвідчує визнання заявленої пропозиції винаходом, корисною моделлю чи промисловим зразком, авторство на них, пріоритет і право власності на зазначені об'єкти.

Контрольні запитання

1. Охарактеризувати предмет курсу «Основи патентознавства та авторське право».
2. Що таке патент, привілей? Назвати різницю між ними.
3. Що таке інтелектуальна творчість?
4. Перерахувати види об'єктів інтелектуальної творчості.
5. Які об'єкти інтелектуальної творчості охороняються патентним правом?

Лекція 2. ВІДКРИТТЯ ТА ВИНАХОДИ

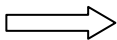
План

1. Відкриття, диплом.
2. Винахід, корисна модель.
3. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі".

Література [2, 3, 4, 5, 6, 7]

Міні-лексикон: відкриття, диплом, винахід (основний і допоміжний), об'єкти винаходу (продукт і спосіб), корисна модель.

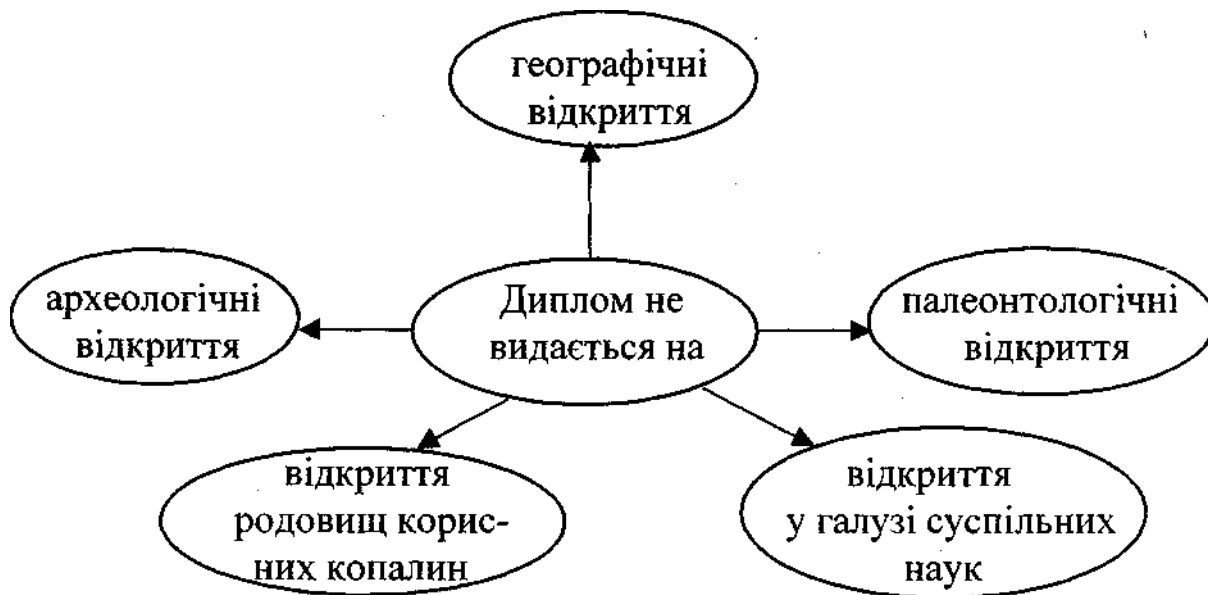
1. Відкриття, диплом

Відкриття встановлення невідомих раніше об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей і явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень пізнання і є абсолютно новим науковим досягненням світового масштабу.

Відкриття реєструється в Держпатенті, автору (кожному співавтору) видається **ДИПЛОМ**.

Диплом ⇒

Документ, який видається автору і засвідчує, що виявлені закономірності, властивості та явища є відкриттям, пріоритет і авторство на відкриття.

2. Винахід, корисна модель

Винахід ⇒

Це нове і маюче суттєві відмінності *технічне вирішення* задачі у будь-якій галузі народного господарства країни та яке дає корисний ефект

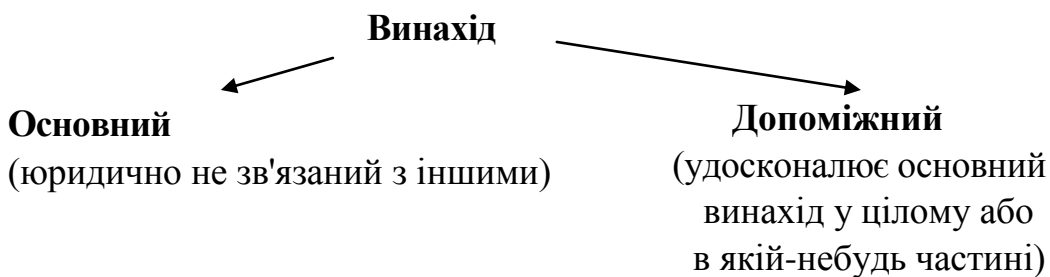
Технічне вирішення може бути винаходом, якщо йому притаманні:

Новизна \Rightarrow Характеризується новою сукупністю властивостей
У визначенні новизни використовують як дані

вітчизняних, так і зарубіжних джерел.
Суттєві \Rightarrow відмінності від інших об'єктів

Корисним ефектом вважають ту конкретну користь, яку дає використання винаходу:

- зростання продуктивності праці
- збільшення випуску продукції
- підвищення якості продукції
- поліпшення техніки безпеки

Об'єкти винаходу

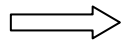
I. Продукт:

- пристрій \Rightarrow механізм, машина, апарат, інструменти, прилади або їх деталі (чи окремі вузли апарата) та інше
- речовина \Rightarrow розчини, фарби, полімери, сплави, лікарські речовини, харчові суміші та ін.

- нові штами мікроорганізмів

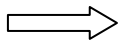
- культура клітин рослин і тварин

II. Спосіб

Певна послідовність операцій, прийомів, необхідних для досягнення певного результату чи для створення певного продукту, новий порядок операцій (нова технологія)

Корисна модель

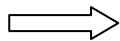

Це конструктивне виконання пристрою, яке відповідає умовам патентоспроможності, тобто є новим і промислово придатним

Об'єкт корисної моделі –

Конструктивне виконання пристрою, яке повинно бути оригінальним і мати явно виражені просторові форми

Право власності на винахід (корисну модель)

Охороняється державою і засвідчується **патентом**, термін дії якого від дати подання заявки становить: **на винахід -20 років; на корисну модель - 5 років** із можливістю продовження ще на **3 роки**.

3. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі"

Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» було прийнято 15 грудня 1993 р. Основні положення цього закону у формі переліку та головного змісту його розділів зображені на рис. 1.

Рис. 1 Основні положення закону України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі"

Контрольні запитання

1. Що таке відкриття?
2. Дати визначення поняттю "винахід".
3. Назвати ознаки винаходу.
4. Які можуть бути об'єкти винаходу?
5. Що таке корисна модель?
6. Дати характеристику Закону України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі"

Лекція 3. РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ, ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ І ЗНАКИ ДЛЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

План

1. Ознаки раціоналізаторських пропозицій, порядок подання, визнання та прийняття до використання.
2. Промислові зразки, видача патенту України на промислові зразки.
3. Закон України "Про охорону прав на промислові зразки".
4. Знаки для товарів і послуг.
5. Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг".

Література [2, 3, 4, 5, 6, 8, 9]

Міні-лексикон: раціоналізаторська пропозиція, заявка, склад заявки, опис пропозиції, промисловий зразок, товарний знак, види товарних знаків.

1. Ознаки раціоналізаторських пропозицій, порядок подання, визнання та прийняття до використання

Раціоналізаторська пропозиція \implies технічне вирішення, якому притаманна відносна новизна і яке є корисним для тієї організації, до якої цю пропозицію подано.

Завдання раціоналізаторської пропозиції

- має передбачати створення або зміну конструкції механізмів або виробів
- має поліпшувати технологію виробництва
- має поліпшувати склад матеріалів

Відносно новим технічне вирішення є у тому випадку, якщо воно в момент рішення невідоме тій організації, якій раціоналізаторську пропозицію адресовано

Корисність пропозиції полягає в:

- отриманні корисного ефекту у вигляді економії витрат;
- удосконаленні засобів виробництва;
- підвищенні якості виробів;
- зменшенні небезпеки виробничого травматизму

Не розглядаються як
раціоналізаторські:

- пропозиції щодо поліпшення організації роботи та управління господарством оскільки вони не містять технічних рішень;
- пропозиції інженерно-технічних працівників щодо розробленої або діючої моделі, оскільки вони за службовими обов'язками повинні займатися удосконаленням техніки.

Механізм подання заявки

Складена за спеціальною формою (Р-1)
надсилається в організацію, до діяльності
якої ця пропозиція належить, або у
галузеве міністерство

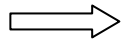
Заявка передається у відділ винахідників
і раціоналізаторів

Заявка реєструється в журналі реєстрації заяв у день
надходження

Зміст заявки

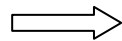
Найменування
пропозиції

Повинен бути коротким і
відображати суть

Прізвища та деякі дані
щодо всіх співавторів

Опис пропозиції

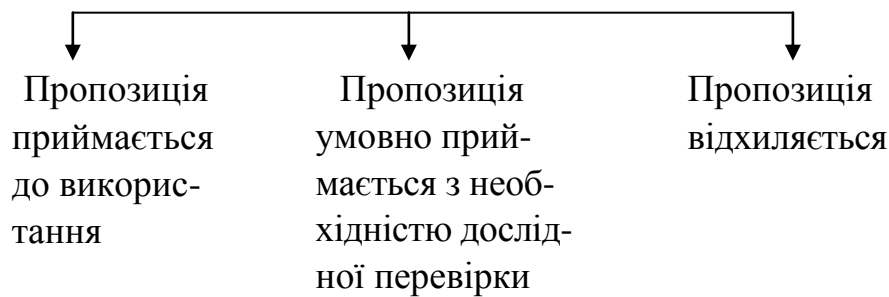
Повинен містити:

- 1) виклад недоліків певної діючої конструкції,
виробу, технології;
- 2) пропозиції з поліпшення певного об'єкта
(належить зазначити позитивні наслідки
використання нової пропозиції);
- 3) дані для практичного здійснення пропозиції
без участі авторів чи співавторів;
- 4) відомості про конкретний прибуток (або інший
корисний ефект), який може приносити
пропозиція;
- 5) графічні матеріали (креслення, схеми, ескізи
тощо).

З моменту реєстрації заявка повинна бути розглянута:

- у підприємстві (протягом 15 діб)
- у міністерстві (протягом 45 діб)

При цьому є можливі 3 варіанти рішень:

Автору раціоналізаторської пропозиції протягом місяця після прийняття рішення за підписом керівника видається **посвідчення**. У разі співавторства посвідчення видається кожному співавторові.

2. Промислові зразки, видача патенту України на промислові зразки

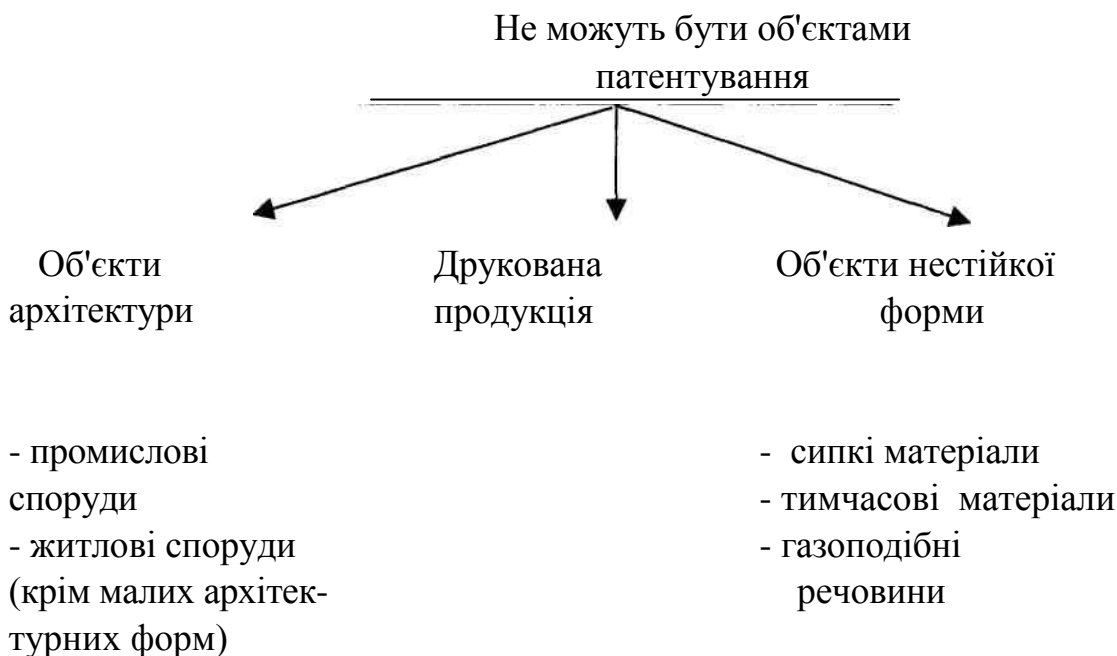
Промисловий зразок ⇒ Нове й придатне до здійснення промисловим способом вирішення зовнішнього виду виробу, в якому досягається погодження технічних і естетичних якостей

За промисловий зразок вважають:

- промисловий малюнок ⇒ плоске зображення
- промислова модель ⇒ предмет у трьох вимірах

Суть новизни =>

полягає у тому, що промисловий зразок є новим тоді, коли сукупність його суттєвих ознак не стала загальнодоступною у світі до дати подання заявки у Держпатент

Автору промислового зразка Держпатент видає **патент на 10 років** із правом продовження ще на **5 років**.

3. Закон України "Про охорону прав на промислові зразки"

Усі питання, пов'язані з промисловими зразками, регулюються законом України "Про охорону прав на промислові зразки" від 15.12.1993 р.(рис.2).

Рис. 2. Основні положення закону України "Про охорону прав на промислові зразки"

4. Знаки для товарів і послуг.

Знаки для товарів і послуг (товарні знаки) =>	zareєстроване у встановленому порядку Держпатентом оригінально оформлене художнє зображення, яке слугує для того, щоб відрізнити товари і послуги одних підприємств від однорідних товарів і послуг інших підприємств, а також для їх реклами
--	--

Види знаків для товарів і послуг

Словесні	⇒	оригінальні слова або сполучення літер
Зображувальні	⇒	малюнки, орнаменти, фігури, композиції ліній на площині
Об'ємні	⇒	композиції фігур у трьох вимірах, тобто у формі самого виробу або його упаковки – оригінальна упаковка, флакон, пляшка тощо
Комбіновані	⇒	сполучення зображувальних, словесних і об'ємних елементів

Право власності на товарний знак підтверджується документом, який називається **свідоцтвом**.

Строк дії свідоцтва – **10 років** від дати подання заявки з правом продовження на **10 років**.

5. Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг"

Питання, пов'язані з авторським правом на знаки для товарів та послуг, охороною знаків, регламентуються законом України "Про охорону прав на знаки для товарів та послуг" від 15.12.1993 р. (рис. 3).

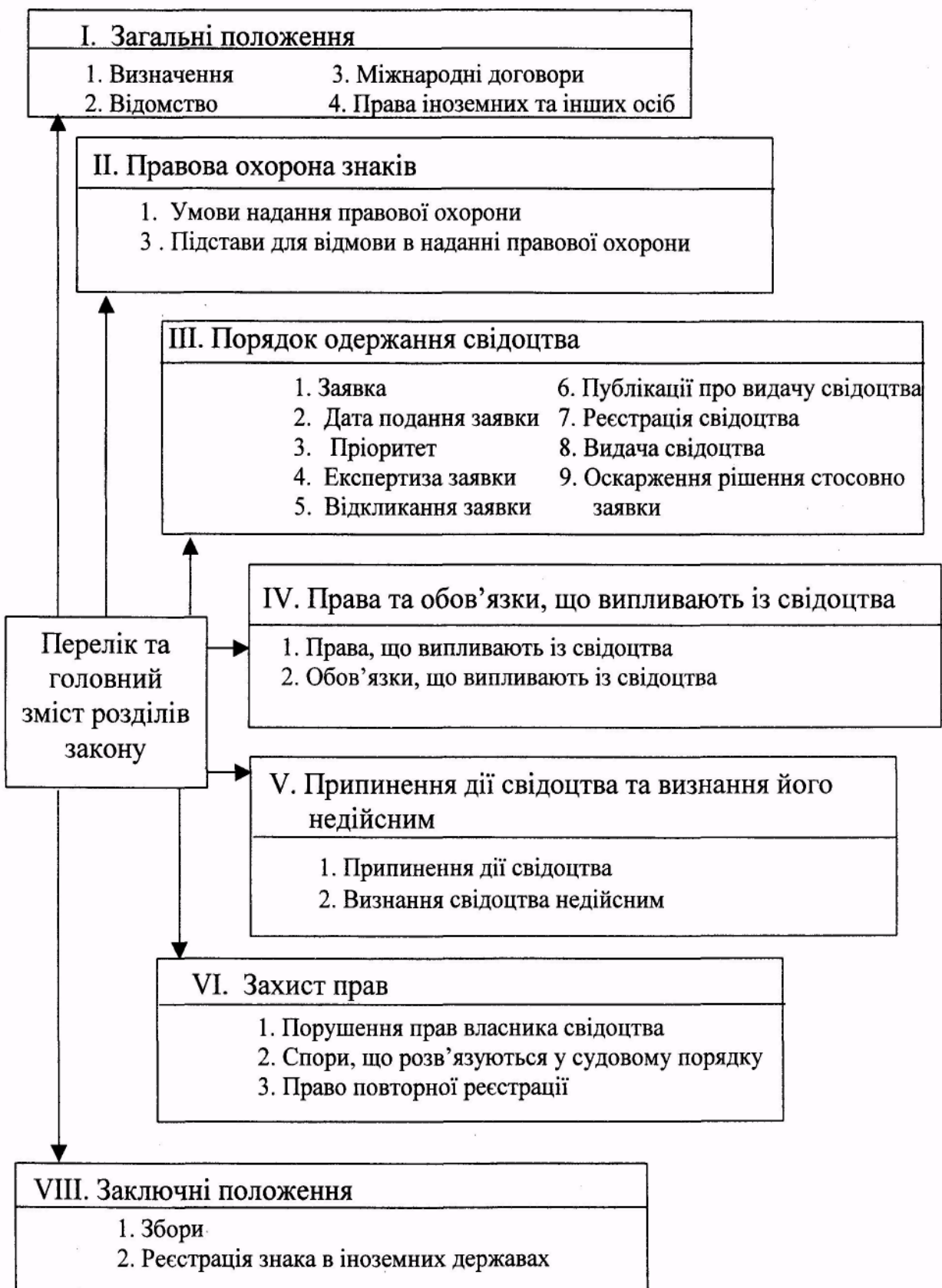

Рис. 3. Основні положення закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг"

Контрольні запитання

1. Що таке раціоналізаторська пропозиція?
2. Який порядок подання раціоналізаторської пропозиції, визнання та прийняття до виконання?
3. Що таке промисловий зразок?
4. Які є види промислових зразків?
5. Дати характеристику закону України "Про охорону прав на промислові зразки"».
6. Яке призначення знака для товарів і послуг?
7. Визначити види товарних знаків і документ, яким вони охороняються?
8. Охарактеризувати Закон України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг".

Лекція 4. **ПОДАННЯ ЗАЯВОК НА ВИНАХІД І КОРИСНУ МОДЕЛЬ**

План

1. Склад заявки.
2. Опис винаходу (корисної моделі).
3. Види формул винаходу (корисної моделі).

Література [3, 4, 7, 10]

Міні-лексикон: заявка, заява, опис винаходу, формула винаходу, креслення, реферат, документи, що додаються до заявки.

1. Склад заявки

Наказом Держпатенту України № 132 від 17.11.1994 р. затверджено Правила складання та подання заявки на видачу патенту України на винахід і корисну модель.

Склад заявки

Заява | \Rightarrow має чітко визначену форму

Опис

Формула винаходу

Креслення \Rightarrow ілюстративні матеріали

Реферат \Rightarrow використовується для інформаційних цілей
(складається з 1-2 речень)

Документи,
що додаються
до заявки \Rightarrow *документ про сплату збору
*угода між співавторами тощо.

2. Опис винаходу (корисної моделі)

Опис винаходу
(корисної моделі) \Rightarrow Техніко-правовий документ, що
містить такі необхідні розділи:

I Назва
винаходу \Rightarrow Повинна бути короткою, точною,
конкретною і відповідати суті
винаходу

II Галузь тех-
ніки, до якої
належить
винахід \Rightarrow Якщо винахід належить до
кількох галузей, то слід
вказати найбільш важливу

III	Характеристика рівня техніки у напрямку, в якому подається заявка на винахід	⇒	Належить дати описання аналогів, прототипів із зазначенням літературних джерел
IV	Суть винаходу та його суттєві ознаки	⇒	Розкривається задача, на вирішення якої спрямовано винахід (корисна модель), та зазначаються всі ознаки, що відрізняють винахід від прототипу
V	Перелік креслень, фігур (якщо вони присутні)	⇒	Подається їх стисле пояснення
VI	Інформація про можливість практичного здійснення винаходу	⇒	Розкривається можливість одержання зазначеного технічного результату

3. Види формул винаходу (корисної моделі)

Формула винаходу (корисної моделі)	⇒	коротке словесне викладення ознак винаходу, які визначають число, суть і об'єм
---	----------	--

Формула винаходу (базується на описі) повинна:

- стисло і чітко виражати технічну суть винаходу
- визначати обсяг винаходу, а саме межі прав власника патенту
- бути засобом відмінності об'єкта винаходу від інших об'єктів

Формула винаходу

одноланкова

багатоланкова

- використовується для характеристики одного винаходу

- формула викладається одним реченням, окремі частини якого відокремлюються лише комами

- використовується для характеристики декількох споріднених винаходів

- по кожному винаходу подається незалежний пункт, який складається з одного речення

Контрольні запитання

1. Назвати склад заявки на винахід, корисну модель.
2. Що таке опис винаходу?
3. Які розділи містить опис винаходу?
4. Що таке формула винаходу?
5. Які функції формули винаходу ?
6. Зазначити види формули винаходу.

Лекція 5. ПОДАННЯ ЗАЯВОК НА ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК І ЗНАКИ ДЛЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

План

1. Склад заявки на промисловий зразок.
2. Опис промислового зразка.
3. Складання та подання заявки на знак для товарів і послуг.
4. Подання міжнародної заявки на знак для товарів і послуг.

Література [3, 4, 8, 9,11,12]

Міні-лексикон: промисловий зразок, склад заявки на промисловий зразок, опис промислового зразка, міжнародна заявка.

1. Склад заявки на промисловий зразок

Заявка на промисловий зразок повинна готуватись відповідно до Правил складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок, які затверджено наказом Держпатенту України № 12 від 15.01.95 р.

Заявка подається окремо на кожний зразок.

Склад заявки на про-
мисловий зразок:

- => Заява про видачу патенту за розробленою формою.
- => Комплект фотографій із зображенням виробу, що дає повне уявлення про зовнішній вигляд виробу (розміри: 18x24 см або 13x18 см). Фотографії виконуються у двох примірниках і нумеруються.
- => Опис промислового зразка.
- => Креслення, схеми.
Призначені для більш детального розкриття суті заявленого промислового зразка.
Креслення виконуються у двох примірниках.
- => Документи, що додаються до заявки:
 - документ про сплату збору
 - документ про спадковість

2. Опис промислового зразка

Опис має містити такі розділи:

- > назву промислового зразка, яка повинна бути:
 - короткою
 - давати його повну характеристику
 - відобразити його суть

- > прізвища та ініціали автора

- > призначення та галузь застосування промислового зразка, де вказується:
 - в якій галузі використовується заявлений виріб
 - функціональне призначення виробу

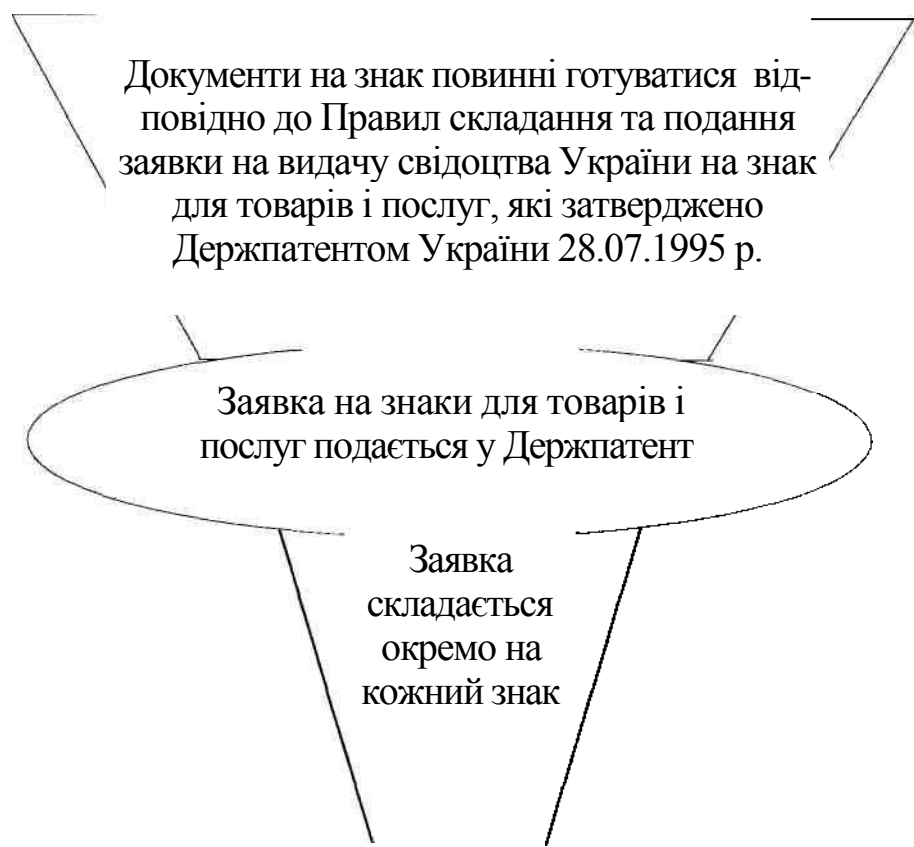
- > порівняння промислового зразка з найближчим аналогом, де вказуються відмінності заявленого зразка від прототипу

- > перелік фотографій, креслень та схем

- > суть і суттєві ознаки виробу, де міститься опис суттєвих ознак, які формують зоровий образ виробу

- > придатність промислового зразка для використання у промисловості або в іншій сфері діяльності людини, де вказуються :
 - відомості стосовно технології
 - можливості багаторазового відтворення промислового зразка.

3. Складання та подання заявки на знаки для товарів і послуг

Склад заявки на знаки для товарів і послуг

- Заява про видачу свідоцтва, що складається за формою, розробленою і затвердженою Держпатентом
- Зображення знака, що подається у вигляді фотокопії або друкарського відтиску розміром 8 x 8 см (у 2 5 примірниках)
- Перелік товару і послуг, для яких заявник просить зареєструвати товарний знак
- Документи, що додаються до заявки

4. Подання міжнародної заявки на знаки для товарів і послуг

Відповідно до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків для товарів і послуг, заявка на міжнародну реєстрацію знаків повинна бути подана у Міжнародне бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) за посередництвом Держпатенту України.

- ◆ Заявка подається у Держпатент відповідно до правил, що зазначені.
- ◆ Держпатент проводить попередній аналіз, і якщо формально ознаки витримано, то Держпатент направляє матеріали безпосередньо у ВОІВ.

До заявки автор або юридична особа повинні додати документ, що підтверджує сплату належного збору та мита (оплата у швейцарських франках). Міжнародне бюро ВОІВ проводить листування безпосередньо із заявником і, якщо збори та мито оплачено у недостатньому розмірі, то повідомлення направляються безпосередньо заявнику, але документ, що підтверджує доплату, теж надсилається через Держпатент

Контрольні запитання

1. Що входить до складу заявки на промисловий зразок?
2. Які розділи містить опис промислового зразка?
3. Який склад заявки на знак для товарів і послуг?
4. В якому вигляді подається зображення знака для товарів і послуг?
5. Назвати порядок підготовки та подання міжнародної заявки на знаки для товарів і послуг.

Лекція 6. ПАТЕНТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ, ПОШУК ПАТЕНТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

План

1. Патентна документація.
2. Системи класифікації винаходів.
3. Пошук патентної документації.

Література [2, 3, 4, 6]

Міні-лексикон: патентна документація, первинна патентна документація, вторинна патентна документація, бюлетень "Промислова власність", принципи класифікації винаходів, МКВ - Міжнародна класифікація винаходів, патентний пошук, види патентного пошуку, системи пошуку.

1. Патентна документація

Патентна документація

Сукупність опублікованих і неопублікованих документів, які містять відомості:

- ==> про результати науково-дослідних, проектно-конструкторських та ініціативних розробок, заявлених або визнаних відкриттям, винаходом, промисловим зразком, корисною моделлю;
- => про охорону прав винахідників, патентокористувачів, власників дипломів та свідоцтв реєстрації промислових зразків та корисних моделей.

Патентна
документація
зберігається у
патентних
фондах

це систематизована сукупність
патентних документів із
довідково-пошуковим апаратом

патентні відомства різних країн обмінюються
описами винаходів (корисних моделей);
Україна має обмін з більш ніж 40 країнами
світу

Види патентної документації

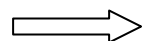

- опис до дипломів на відкриття
- попередній опис до заявок на винаходи
- офіційна інформація про видані патенти на винаходи
- опис винаходів до патентів - основний вид патентної документації
- опис (малюнки) до патентів на корисні моделі, промислові зразки
 - опис до свідоцтв на товарні знаки

Первинна патентна документація

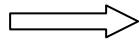
Анотації
Реферати
Огляди

вторинна патентна документація

Патентна документація зберігається у патентних фондах, які є складовою частиною довідково-інформаційних фондів інформаційних служб.

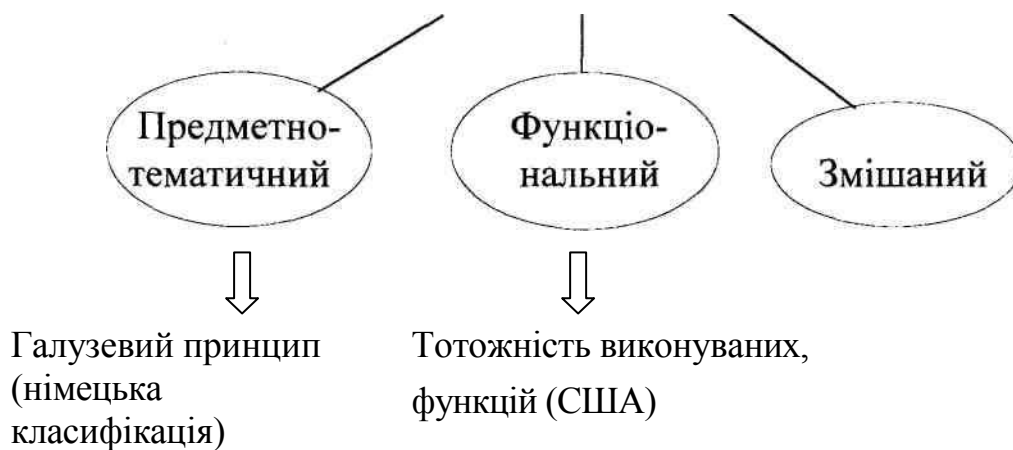
Патентний фонд документів

систематизована сукупність патентних документів із довідково-пошуковим апаратом

2. Система класифікації винаходів

Принципи класифікації винаходів

Міжнародну класифікацію винаходів (МКВ), створену у 1956 р., вперше було запроваджено у Бельгії та Франції. У СРСР було введено у 1970 р. Зараз МКВ діє і в Україні.

МКВ містить:

8 розділів
20 підрозділів
116 класів
607 підкласів
6000 груп
45000 підгруп

- А** - предмети споживання
- В** - виробничі процеси
- С** - хімія та металургія
- Д** - текстиль і папір
- Е** - будівництво
- Р** - механіка, освітлення,
опалення
- О** - фізика
- Н** - електрика

- Р**
- О**
- З**
- Д**
- І**
- Л**
- И**
- М**
- К**
- В**

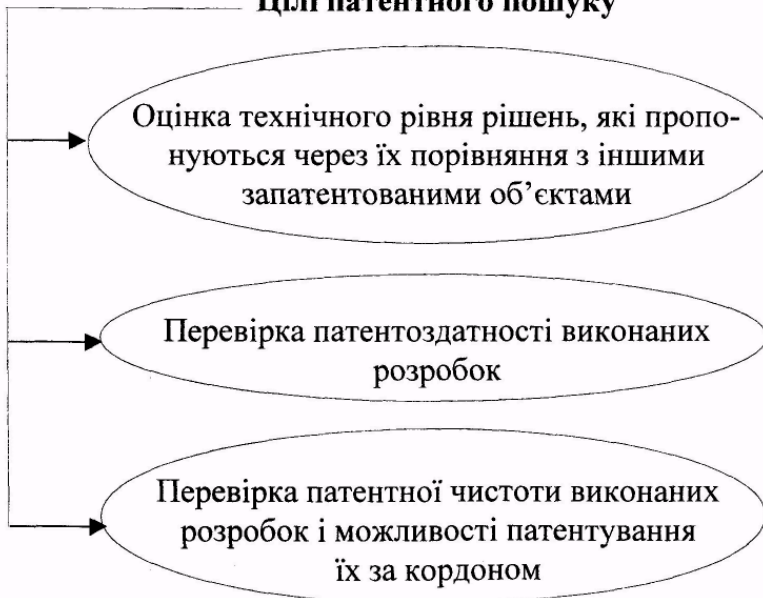
3. Пошук патентної документації

Патентний пошук

різновид інформаційного пошуку, який здійснюється переважно у фондах патентної документації для забезпечення патентоздатності технічного вирішення або патентної чистоти об'єкта

Цілі патентного пошуку

Види патентного пошуку

Тематичний (предметний)	→	пошук, який є головною та найбільш розповсюдженою пошуковою процедурою, оскільки відповідає більшій частині поставлених вище задач. Основна перешкода пошуку - наявність особливостей у системі обліку патентної документації в різних країнах
Іменний	→	
Пошук за номером документа	→	пошук, який широко використовується для контролю за діяльністю конкурента, а також одним із попередніх етапів тематичного пошуку. За пошуковий зразок використовується найменування (прізвище) патентокористувача, заявника пошук, який здійснюється для встановлення тематичної належності документа, його зв'язку з іншими документами

Системи пошуку

Системи
ручного
пошуку

перегляд
потрібних
розділів

Механізовані
системи
пошуку

механічні
селектори
(до 10 тис.
елементів)

Автоматизовані
системи
пошуку

автоматично здійснюється пошук з урахуванням раніше заданих критеріїв

Контрольні запитання

1. Що належить до патентної документації?
2. Коли створено і з яких елементів складається міжнародна класифікація винаходів?
3. Що таке патентний пошук?
4. Які є види патентного пошуку?
5. Охарактеризувати системи патентного пошуку.

Лекція 7. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПАТЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

План

1. Правова охорона винаходів.
2. Охорона промислових зразків.
3. Правове регулювання товарних знаків.

Література [2, 3, 4,6]

Міні-лексикон: Конвенція про європейський патент, критерії промислових зразків у зарубіжних країнах, функції, види та джерела права у сфері товарних знаків, відомості про реєстрацію.

1. Правова охорона винаходів

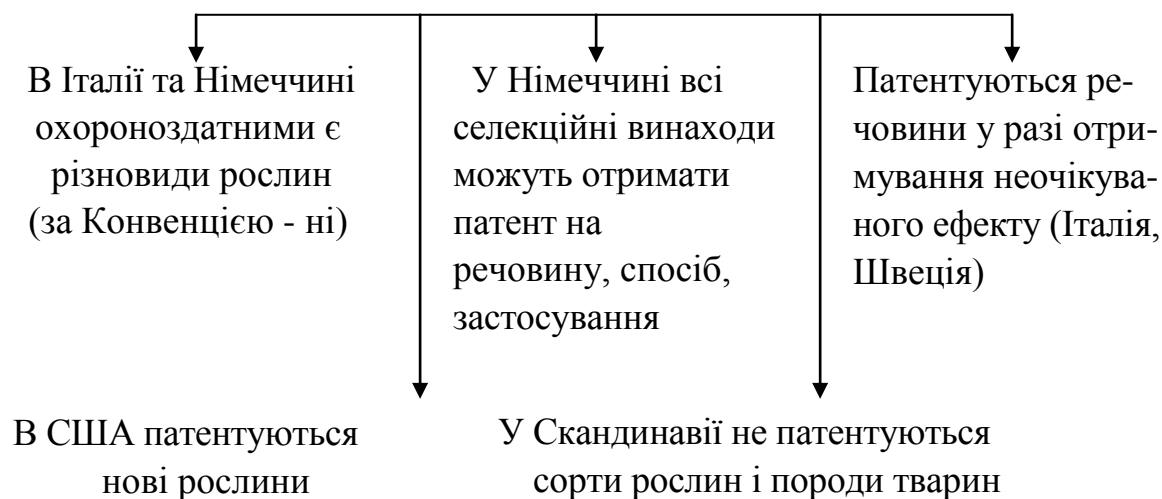
Винаходи в зарубіжних країнах мають такі критерії патентоздатності

Країни	Критерії			
	Новизна	Винахідницький рівень	Промислова придатність	Промислове застосування
Франція	+	+	+	
Італія	+	високий		+
Великобританія	+			
Японія	+			+
Німеччина	+	+	+	
США	+		+	
Швеція	+	+		+

Непатентоздатними є:

- відкриття
- наукові теорії
- математичні методи
- плани, принципи і методи інтелектуальної діяльності
- теорії, правила і методи ведення ігор чи здійснення комерційно-фінансової або підприємницької діяльності
- методи лікування терапевтичним або хірургічним способом
 - комп'ютерні програми
 - художні вироби (об'ємні)

Відмінності від правил Конвенції про європейський патент

Строк дії **патенту на винахід**: у Великобританії, Швеції, Німеччині, Франції – 20 років з дати подання заявки, у США – 17 років з дати видачі патенту, в Японії – 15 років з дня опублікування заявки.

2. Охорона промислових зразків

в Італії

Критерії характеристики
промислового зразка:

- новизна
- художні переваги (оригінальні форми, поєднання ліній, своєрідність кольорової гами)
- застосування у промисловому виробі.

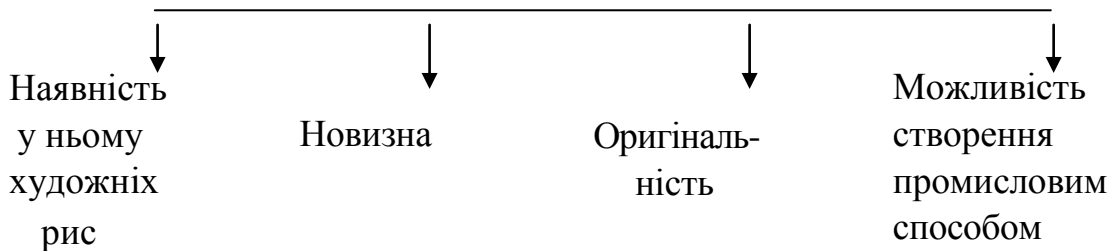
Заявка:

- 1) подається не тільки у патентне відомство, але в інші державні установи;
- 2) може об'єднувати 100 зразків;
- 3) склад такий, як і в Україні (лише опис є необов'язковим).

Строк дії патенту – 15 років без продовження строку. Збір сплачується зразу або протягом 5 років.

в Японії

4 ознаки промислового зразка

Реєструються	Не реєструються
<ul style="list-style-type: none">• частини споруд та легкі споруди (типу легких будинків)• судна	<ul style="list-style-type: none">• споруди• вироби із муки, крупи, рідини• аморальні об'єкти• об'єкти, відомі суспільству• об'єкти, які не можуть використовуватися у промисловості

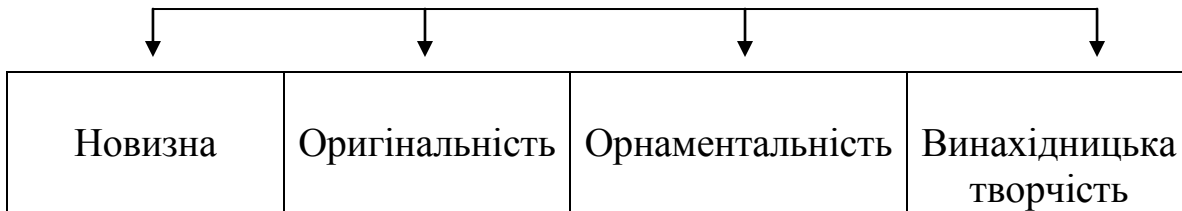
Заявка може подаватися одним або декількома фізичними або юридичними особами щодо одного зразка

Реєстрація промислових зразків протягом 5 років.

Строк дії патенту на промисловий зразок – 15 років

у США

Критерії промислового зразка

Право пріоритету зберігається протягом 6 місяців з того дня, коли промисловий зразок було розкрито.

Патент видається строком на 14 років.

у Великобританії

Критерії промислового зразка

-» зовнішній вигляд і особлива форма або малюнок

-» колір

- » локальна новизна (у межах країни)

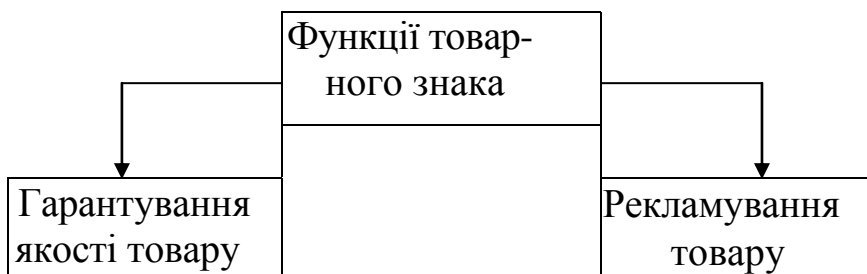
1. Заявка подається у патентне відомство. Якщо це зразок тканини, то заявки можуть подаватися у Манчестерський відділ реєстрації промислових зразків
2. Строк дії ліцензії – 5 років із правом продовження ще 2 рази по 5 років

Патент видається на - видимі зразки, - об'ємні малюнки

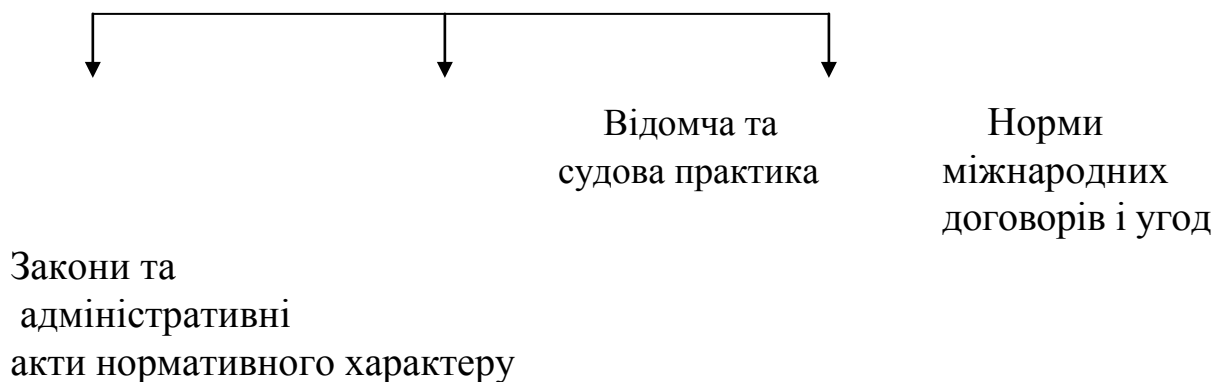
Відмінність – є ознакою зразка.

Строк дії – 1–3 роки з правом продовження до 15 років. Одна заявка може містити до 50 зразків.

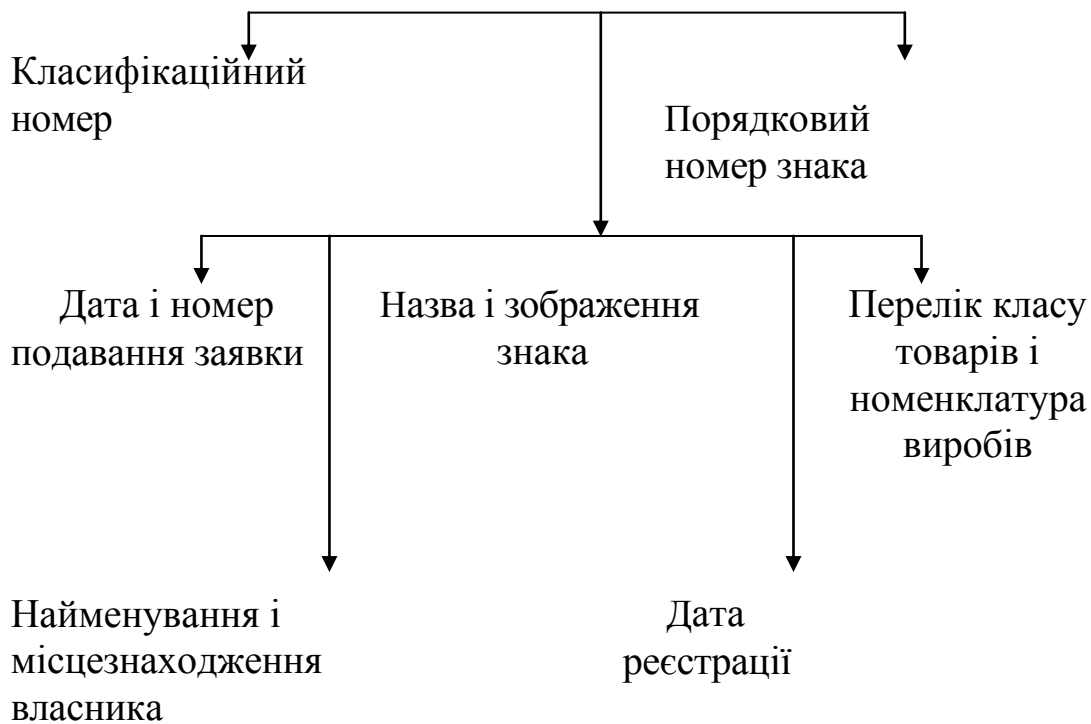
3. Правове регулювання товарних знаків

Джерелами права у сфері товарних знаків є

Відомості про реєстрацію знака

Строк дії реєстрації права на товарний знак – від 7 до 20 років.

Контрольні запитання

1. Як здійснюється правова охорона винаходів у зарубіжних країнах?
2. Які особливості охорони промислових зразків у деяких країнах світу?
3. Назвати функції товарних знаків у зарубіжних країнах.
4. Вимоги до товарних знаків, що є в інших країнах світу.
5. Які є види товарних знаків у цих країнах?

Лекція 8. КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ ЛІЦЕНЗІЙ

План

1. Ліцензія в зовнішній торгівлі.
2. Види ліцензій та умови ліцензійних угод.
3. Підготовка пропозицій щодо продажу, купівлі та обміну ліцензіями.

Література [2, 3, 4]

Міні-лексикон: ліцензія, ліцензійний договір, ліцензіат, ліцензіар, договір простої ліцензії, договір виняткової ліцензії, договір повної ліцензії.

1. Ліцензія в зовнішній торгівлі

Торгівля ліцензіями з кожним роком розвивається все активніше. Обіг ліцензійної торгівлі зростає у 2–3 рази швидше, ніж обіг зовнішньої торгівлі, а ліцензійні операції приносять до 10 % усіх прибутків світової торгівлі.

Технологія цих угод полягає у тому, що під час продажу ліцензій ліцензіар одержує можливість без вивезення на закордонні ринки готових виробів, а інколи без істотних витрат отримувати значні валютні надходження

Ліцензію
розуміють як

надання за певну винагороду права на використання:

- технологічних процесів,
- виробництва та продажу машин,
- механізмів,
- приладів,
- устаткування і т.п.,

в основу яких закладено винаходи та інші науково-технічні досягнення.

Ліцензійний договір охороняється спеціальним документом – ЛІЦЕНЗІЙНОЮ УГОДОЮ

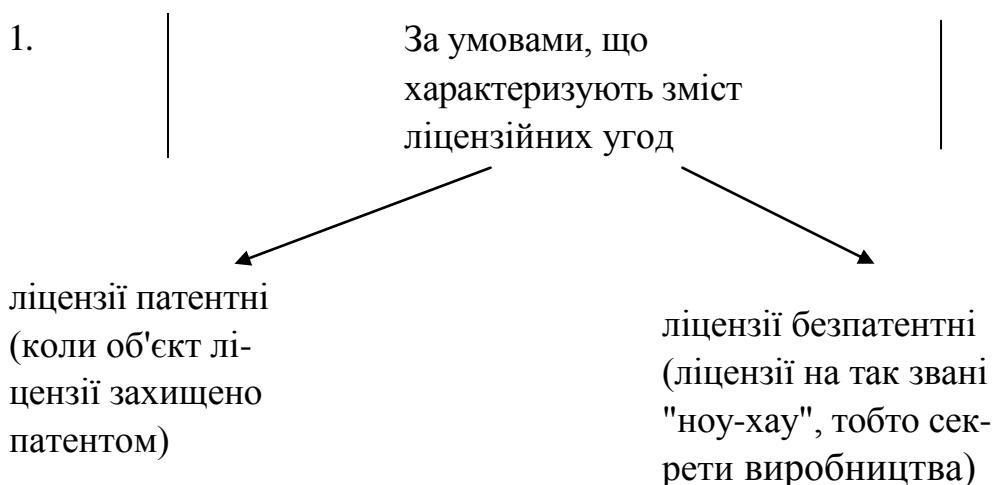
Де визначається:

• Предмет (об'єкт) угоди
=> винахід
=> промисловий зразок
=> ноу-хау | Права та обов'язки сторін =>
продавця ліцензії (ліценціара) =>
покупця ліцензії (ліценціата) |
|---|--|

Обов'язки ліценціара	Обов'язки ліценціата
<ul style="list-style-type: none">• В обумовлені строки передати комплект документів для освоєння об'єкта ліцензії• Надавати необхідну технічну допомогу в освоєнні об'єкта• Гарантувати патентну чистоту та захищати права ліценціата від порушень з боку третіх осіб	<ul style="list-style-type: none">• У встановлені строки виплачувати обумовлену винагороду за ліцензією• Дотримуватись одержаної технічної документації та технологічних рекомендацій• В обумовлені терміни розгорнути виробництво за ліцензіями• Гарантувати високу якість продукції за ліцензіями• Інформувати ліценціара про удосконалення, які занесені в об'єкт ліцензії, та обмінюватися цими удосконаленнями у відповідності з угодою

2. Види ліцензій та умови ліцензійних угод

Класифікація ліцензійних угод:

2. За обсягом прав, які передаються за ліцензією, розрізняють три види ліцензійних угод:

а) За угодою **простої (невиняткової) ліцензії** продавець (ліцензіар) надає покупцю (ліцензіату) право використання винаходу у встановлених обмеженнях, наприклад у повному обсязі (тонни, штуки), на певній території і т.п. При цьому за ліцензіаром зберігається не лише право необмеженого використання винаходу, але й право надавати ліцензії необмеженому колу осіб. У практиці укладання таких угод має місце у випадках, коли предмет ліцензії належить до сфери масового виробництва та широкого споживання, де наявність декількох ліцензіатів не викликає суперечок між ними за реалізацією продукції.

б) За угодою **виняткової ліцензії** ліцензіар надає ліцензіату виняткове право на використання винаходу. При цьому сам ліцензіар у змозі використати винахід лише у межах, обумовлених угодою, і вже не може пропонувати ліцензії третім особам. В угоді може бути встановлено право ліцензіата укладати від свого імені ліцензійні угоди з третіми особами, а саме видавати і субліцензії. Такого типу ліцензійна угода є найбільш поширеною.

Однак права, надані за винятковою ліцензією, можуть обмежуватися. Наприклад:

- 1) використання винаходу може бути обмежене територіально, а саме ліцензія поширюється лише на обмеженій території
- 2) застосовується кількісне обмеження щодо обсягу виробленої продукції
- 3) вводиться обмеження строку дії ліцензії

в) За умовою **повної ліцензії** ліцензіат отримує можливість використовувати усі засновані на патенті права протягом встановленого строку, найчастіше - протягом усього терміну дії патенту. Такого типу угоди укладаються, коли ліцензіар не має достатніх можливостей самостійного використання об'єкта

В
А
Р
Т
І
С
Т
Ь

Л
І
Ц
Е
Н
З
І
І

визначається як частина передбачуваного прибутку ліцензіату, який буде отримано ним (ліцензіатом) внаслідок експлуатації об'єкта (виробу, промислового зразка тощо.). Ця частина коливається у доволі широких межах (від 20 до 50 % прибутку покупця), а в середньому становить третину доходів ліцензіату

Ліцензійні винагороди поділяються на
два види:

Платежі з одиниці випущеної чи реалізованої продукції (роялті). Обчислюються у вигляді відсотка від суми, вирученої від продажу продукції

Одноразові (паушальні) платежі вносяться під час:

- підписання угод;
- подання технічної документації;
- завершення будівництва та введення в експлуатацію першої установки;
- досягнення проектної потужності чи продуктивності

3. Підготовка пропозицій щодо продажу, купівлі та обміну ліцензіями

В Україні питання купівлі, особливо продажу ліцензій в інші країни, знаходяться у віданні Міністерства освіти і науки

Затверджено зразок угоди про продаж-купівлю ліцензій на використання винаходу (корисної моделі)

<u>Р</u>		1. Визначення термінів.
О		2. Предмет угоди.
У		3. Технічна документація.
З		4. Обов'язки та відповідальність.
Г		5. Технічна допомога в освоєнні виробництва продукції за ліцензією.
Д		6. Платежі.
О		7. Інформація та звітність.
І		8. Забезпечення конфіденційності.
Д		9. Захист переданих прав.
Л		10. Реклама.
И		11. Вирішення суперечок.
<u>И</u>		12. Строк дії угоди.
		13. Інші умови.

Контрольні запитання

1. Що таке ліцензія?
2. Зазначити обов'язки сторін під час укладання ліцензійних договорів.
3. Які є види ліцензійних угод?
4. Як здійснюються платежі за ліцензійними угодами?
5. Визначити основні розділи ліцензійних угод.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
.	
Лекція 1. Загальні положення курсу «Основи патентознавства та авторське право».....	5
Лекція 2. Відкриття та винаходи.....	9
Лекція 3. Раціоналізаторські пропозиції, промислові зразки і знаки для товарів і послуг.....	1 4
Лекція 4. Подання заявок на винахід у корисну модель.....	2 3
Лекція 5. Подання заявок на промисловий зразок і знаки для товарів та послуг.....	2 6
...	
Лекція 6. Патентна документація, пошук патентної інформації.....	3 1
Лекція 7. Основні положення патентного законодавства зарубіжних країн....	3 6
Лекція 8. Купівля і продаж ліцензій.....	4 2